

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ
HIVATAL ÉS NYOMDA

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop, (Brassai-utca) 10

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ARAK

Romániában
Egész évre — 620
Félévre — 320
Negyedévre — 170
Egy hónapra — 60
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 3 lej
Bukarestben — 3-50
Csehszlovákiában
Egy hónapra — 25 ck
Egy szám — 1-50 ck

Cluj-Kolozsvár * VI. évfolyam * 217. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5684. Kiszlev 8 * 1923 november 16 Péntek

A cselekvő német antiszemitizmus

Irtó dr. Mayer Ebner (Csernovitz)

Mondani szokás: a németek antiszemiták ugyan, de azért pogromokat mégsem fognak csinálni. Sokkal inkább kulturnép és ha nem is szereti a zsidót, olyan nép, amely tiszteli a törvényt és tartózkodik az erőszakoskodásoktól. Ime az utolsó napokban mégis pogromszerű jelenségek voltak Németországban. Zsidókülsőjáróellenek ellen fiatalemberek erőszakos fellépést tanúsítottak, zsidók üzleteit törték fel, kirabolták és némely esetben véresre verték az ellentálló tulajdonost. A pogromok tehát megjelentek Németországban. Bevallom, számomra kétszeresen kínos meglepetés ez, a testvéri együttérzésen felül fájlaljuk ugyan, hogy a németek ilyen mélyre süllyedtek és kezdet emeltek olyan nép ellen, amely jóindulattal viseltetett irányukban mindenkor, sokkal inkább, mint bármely más nép ezen a világon. A zsidók kilenczted része németül beszél és a német kultúrához lelki kaposok kötik. Sokan egy lépéssel tovább mentek, a német szellem pionírjai voltak kiint a világon, mert azt hitték, ők is e népnek egy része. És ime, az egész világ zsidósága fájdalommal tapasztalja, hogy a németek is ráléptek a cselekvő antiszemitizmus útjára.

Már hallom azoknak a szavát, akik kérdezik, miért teszme felelőssé a német népet egyes emberek megmondolatlanságáért? Miért esem ellenségeim hibájába, hogy általánosítottak akkor, amikor német huligánok magánakciójáról van szó?

Erre az a válaszom: Bizonyos, hogy egy nép egyes csoportok cselekedeteiért nem vonható felelősségre, de ha e népnek egész szellemi élete a zsidógyűlöletre van beállítva, amikor ez a nép tudományt csinált a zsidógyűlöletből, amikor a német uralkodóosztály a zsidókat kisebbségekű fajtáknak deklarálta, amikor a vallásosan katolikus Bajorországban maga a kormány rabolja ki a zsidókat, hogy aztán kizavarhassa őket, ha az államrendőrség a cselekvések színhelyére következetesen elküldve érkezik, ha nagyműveltségű német lakosság nem egyetlen emberként zudul fel a pogromgyalázatokat ellen, akkor a német népet lelkiismeretfurdalás nélkül lehet a gyalázatért felelősségre vonni. Semmi kétség aziránt, hogy a német nép széles rétegei utálattal vannak telve az antiszemitá heccek miatt. Amde ezek is évtizedeken át hallgattak, amikor az antiszemitá mérget gyermekeik lelkébe csepegtették. Nyilvánvaló, hogy most már az egész nép teste ettől a mételetől meg van mérgezve. Alig kezdődik az állami tekintély megsemmisítésére irányuló folyamat, alig hogy a törvények felségjogán csorba esik, a rablásra és fosztogatásra éhes csőcselék máris megindul arra, ahol leggyengébb az ellentállás.

A gyenge ellentállás! A kérdésnek ez a lényeges pontja és ez az egyetlen körülmény, amely megmagyarázza, ha nem is igazolja a zsidók elleni erőszakos fellépést. Amikor tudniillik a törvények elvesztik erejüket, — így van ez a forradalmak idején — amikor a rendőrség és a törvényt oltalmazó egyéb fegyveres erők némely helyen lazaságot mutatnak, akkor minden nagy városban felbukkannak a huligánok, hogy rabolhassanak, hogy vérengzéseket kövessenek el, hogy gyujtogathassanak és erőszakoskodhassanak. Ezek a huligánok nem éppen a zsidókat akarják megrohmozni, számukra öncél a bűnözés és nem kérdezik, áldozatuknak mi a fajisága, vagy vallása. Csakhogy a csőcselék mindig gyáva és csakis a győnge ellentállás irányában merészkedik fellépni. És ki a leggyengébb, ki a legvédtelenebb, ki számíthat legkevésbé hatósági védelemre, ki más, mint a zsidó? Jól jegyezzük meg, a zsidók közül is a szegény zsidó! Azért látjuk, hogy a

pogromok nem a gazdag zsidók városrészeiben tör ki, hanem a szegénység tanyáin, ahol összevissza laknak, ahol az egyik szegényes tűzlethelyiség a másik mellett sorakozik. Hol dühöngte ki magát Berlinben a pogrom? A Grenadierstrassén, a német főváros tipikus zsidó részén, Charlottenburgban, a gazdag zsidók palotái környékén egyetlen huligán csoportot nem lehetett látni. Mert itt szervezettebb és erélyesebb a rendőrség, mert a paloták vasrácsait nehezebb áttörni, ezenfelül pedig revolverek is előkerülhetnek a háztulajdonos és a szolgák zsebéből. Minden országban úgy van ez és minden nyilvános zavargás a védtelen kisebbségek ellen tombolja ki magát. Európában a zsidók, Amerikában a néger, Kinában a keresztények ellen. Pogromok általában nem kifejezői egy embercsoport kirobant gyűlöletének, a pogrom emberbestiák kiélési formája, olyanoké, akik gyávaságból rávetik magukat a leggyengébbek csoportjára. Hiszen ha az utca zsidósága fel-

fegyverkezne és ellentállna, akkor a rablócsorda nyomban irányt változtatna és más kevésbé biztos vidéket keresne fel, vagy pedig visszavonulna odaiba. Ez beigazolódott Oroszország azon helyein, ahol a zsidó önkéntesek vállalkoztak a zsidók által lakott részek fegyveres védelmére.

Amikor tehát a legújabb német pogromhírek felől gondolkodom, azt mondom magamban: nem a pogromok a legsajnálatosabbak abban, amit a németek velünk cselekszenek. Sokkal rosszabb az a hagyományos zsidógyűlölet és a zsidósággal szemben tapasztalt indokolatlan féltékenykedés és a németek antiszemitá „tudománya”. Ép olyan veszedelmes ez, mint a hatóságok magatartása. Fájdalmas ez a felismerés, mert a német nép számára újabb veszteséget jelent. Hogy hirdethetünk könyörületet és méltányosságot a szerencsétlen német nép számára, amikor ez a nép irtózatot nyomorában nem ismer könyörületet a mi népünkkel szemben.

Bucsujárás a kisebbségi miniszterhez

A miniszter mindenkit fogad, akinek panaszja van. Magyar, zsidó és szász küldöttségek ismertetik a kisebbségek helyzetét

(Kolozsvár, november 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A vármegyeház főkapuján két nap óta gépirásos kis cédula hirdeti, hogy Tatarescu tárcanélküli miniszter, a kisebbségek államtitkárja, csütörtökön az összes kisebbségek, egyházak, társadalmi, politikai és kulturális alakulatok vezetőit kihallgatáson fogadja, de vallási, nemzeti és társadalmi különbségre való tekintet nélkül meghallgatja mindazoknak a magánleveleket, panaszait és kéréseit is, akik kéréseikkel a csütörtöki nap folyamán felkeresik.

Négy év óta egyetlenegy sajtótermék sem ért el olyan impozáns sikert, mint ez a kis cédula. A vármegyeház három fogadóterme már reggel kilenc órakor zsufolással megtelt kérésekkel. A küldöttségjárásban rutinizott kisebbségi vezetőknek fesztelenül mozgó csoportjait riadttekinetű, gyámoltalan polgárok tartkítják, akik a legkülönbözőbb panaszokat akarják tolmácsolni a kormány kiküldöttjének. Beszélgetés közben kiderül, hogy a legtöbb kérés speciális természetű és nem tartozhatik az államtitkár reszortjába: lakásérelmek, katonai felmentések, tartózkodási engedélyek meghosszabbítása, trafikkeresek, nyugdíjas elemek alkotják a panaszok és kérések zömét. A kérelmezőknek harmadik csoportja az egész reménytelen kérényeket reprezentálja. Notórius hivatalkilencselők, akiket már minden elképzelhető fórum elutasított, szívesen fogadták a kisebbségi államtitkár barátságos felhívását, végre találtak valakit, aki nemcsak hogy el nem utasítja, de egyenesen felhívja őket arra, hogy terjesszék eléje panaszukat.

A zsufoltan zibongó szobákat Muresan prefektus derűlten jovialis alakja uralja. A jelentkezőket előbb a prefektus titkárja fogadja, aki sorra feljegyezi a jelentkező küldöttségek és magánosok neveit. Azután Muresan prefektus fogadja a küldöttségeket, mindenkihez van egy barátságos szava, röviden eleferáltatja magának a kérelmeket, lefordíttatja a miniszter látogatására vonatkozó sajtókérélmeket és jó eredményekről biztosítja a küldöttségek tagjait.

A miniszter hatásköre

Tatarescu miniszter legelőször a sajtó képviselőit fogadja, akik előtt megismétli a keddi fogadtatás alkalmából tett liberális szellemű kijelentését.

Felhívtuk a miniszter figyelmét arra, hogy a nagyközönség teljesen tájékozatlan a kisebbségi államtitkár hatáskörével, igen sokan keresik fel olyan panaszokkal, amelyek elintézésére nyilvánvalóan túllép a kisebbségi államtitkár hatáskörét. Ugyan ez áll azonban a küldöttségekre is, akik nem tudják, hogy melyek azok a sérelmek, amelyeket a kisebbségi államtitkár orvosolni hivatott. Erre való tekintettel kértük a minisztert, hogy hivatalos nyilatkozatban tájékoztassa a közvéleményt hatásköréről.

Tatarescu miniszter válaszában kijelentette, hogy látogatásának főleg információs jellege van. Meg akarja ismerni a kisebbségi problémák komplexumát, hogy a megoldásnak módjairól javaslatot tehessen a minisztertanácsnak. Délután hat óráig marad Kolozsváron és addig mindenkit meghallgat, aki panasszal vagy kivánsággal jön hozzá. Feleslegesnek tartja a közvéleményt hatásköréről informálni, mert az összes hozzájuttatott kéréseket Bukarestbe érkezése után azonnal el fogja juttatni az illetékes reszortminiszterekhez.

Magyar egyházak vegyes küldöttsége

A küldöttségek közül először a magyar egyházak vegyes küldöttsége jelent meg a miniszter előtt. Tatarescu miniszter hivatalos kommunikéje szerint a küldöttségben Ferencz József, Nagy Károly püspökök, Balázs András kanonok, báró Jósika Gábor, dr. Grandpierre Emil, Kovács Gyula, Boross Jenő, Makkai Sándor és dr. Illés Gyula vettek részt. A küldöttség többórás barátságos beszélgetést folytatott a miniszterrel, amelynek során ismertették a kisebbségi magyar iskolák és egyházak sérelmét és kérték az államtitkárt, interveniáljon az új iskolarendelet módosításának ügyében.

Tatarescu miniszter kifejtette a küldöttség előtt, hogy a kormány elhatározott szándéka, hogy a kisebbségek összes jogos kivánságainak a legliberálisabb szellemben tegyen eleget. Felhívta a magyarság vezetőit, hogy a magatartásukkal segítsék elő annak az atmoszférának a megteremtését, amely a kölcsönös megértés útján lehetővé fogja tenni az összes problémáknak ideális megoldását.

A zsidóság képviselői a miniszter előtt

A neolog zsidó hitközség és a Zsidó Nemzeti Szövetség kiküldöttjei együttesen jelentek meg a miniszter előtt. A neolog zsidó hitközséget dr. Fischer József hitközségi elnök, dr. Eisler Mátyás főrabbi, Pintér Bertalan, Jakobi Mózes, Katz Ignác, Neuberger Zsigmond, Szabó Jenő és Lax Anghel Salvator képviselték, a Szövetség részéről dr. Fischer Tivadar, dr. Klein Miksa és Székely Béla jelentek meg.

Dr. Fischer József hitközségi elnök két konkrét kérést terjesztett a miniszter elé. Bejelentette azt, hogy a zsidó temető betelt és így közegészségügyi szempontból is igen fontos

az, hogy a hitközség új temetőhöz jusson. A hitközség már több ízben kérte a város polgármesterét, hogy jelöljön ki telket a hitközség számára, az intervenció azonban mindezekig nem járt eredménnyel. Kérte a minisztert, hogy illetékes helyen járjon el a hitközség kérésének teljesítése kérdésében. A hitközség másik kérése iskolahelyiségek ügyére vonatkozott. Fischer József dr. elmondotta, hogy Anghelescu közoktatásügyi miniszter felszólította a neolog hitközséget, április elsejéig gondoskodjon megfelelő iskolahelyiségről, mert ellenkező esetben kénytelen lesz az iskola működését beletiltani. A hitközség megvette a Calea Regele Ferdinand 54 szám alatti házat, amelyben jelenleg a sziguranca helyiségei vannak. Fischer József dr. a hitközség nevében arra kérte a minisztert, hasson oda, hogy a hitközség az épületet iskola céljaira birtokába vehesse.

Tatarescu miniszter válaszában kijelentette, hogy a temető ügyét el fogja intézni. El fog járni az iskola ügyében is, bár nem hiszi, hogy intervenciója eredménnyel járhat, mert a kolozsvári lakáshiány miatt a sziguranca nehezen találhat megfelelő helyiséget. Amennyiben azonban a sziguranca más épületben el tudják helyezni, úgy a hitközségnek föltétlenül rendelkezésére bocsátják az épületet.

A Zsidó Nemzeti Szövetség hemutatózása

Ezután dr. Fischer Tivadar, a Zsidó Nemzeti Szövetség díszelnöke hosszabb beszédben vázolta a szövetség megalakulásának körülményeit és célját. Fischer Tivadar rámutatott arra, hogy nemzeti újjászülés eszméje a zsidóság zömét a szövetségbe tömörítette és míg a hitközségek az egyes községek felekezeti érdekeinek istápolói, addig a szövetség felekezeti iránylatokra való tekintet nélkül egyesíti magában a nemzeti érzésű zsidóságot. Fischer Tivadar dr. kijelentette, hogy a szervezet jóváhagyott alapszabályai értelmében két célt követ. Részt vesz Palesztinának zsidó nemzeti otthonná való kiépítésében, másrészt Erdély és Bánát zsidó lakosságának körében a zsidó nemzeti élet azon legmagasabb mértékét akarja megvalósítani, amely az állampolgári kötelekekből folyó összes kötelezettségek hű és odaadó teljesítése mellett lehetséges. A szövetség nevében ezért arra kérte a minisztert, hasson oda, hogy a kormány a zsidóságot érintő kérdésekben a szövetség véleményét és információit meghallgassa.

Tiltakozás az antiszemita agitáció és a szombati iráskényszer ellen

Dr. Eisler Mátyás főrabbi felhívta a miniszter figyelmét arra, hogy lelkiismeretlen izgatók hónapok óta antiszemita röpiratok és nyomtatványok özönléssel árasztják el az országot. Ő, mint az erdélyi neolog rabbiegyesület elnöke, több ízben fordult beadvánnyal az illetékes hatóságokhoz, de eddig még választ sem kapott beadványaira. Te-

kintettel arra, hogy a büntetőtörvénykönyv idevágó szakaszai világosan megtiltják a telekezet elleni izgatásokat, kéri a minisztert, eszközölje ki az izgató röpiratok elkobzását.

Ezután dr. Klein Miksa a Zsidó Nemzeti Szövetség nevében erőlyesen tiltakozik Anghelescu közoktatásügyi miniszter rendelete ellen, amely szerint az állami iskolák zsidó tanulóit nem kaphatnak felmentést a szombati irás és rajzolás kötelezettsége alól. Klein dr. kijelentette, hogy az erdélyi és bánáti zsidóság óriási zöme vallásos szellemű és ragaszkodik az ősi tradíciókhoz. Anghelescu miniszter rendelete Erdély zsidóságát vallásos érzületének alapjában támadja meg. Kéri a minisztert, intézkedjen, hogy a sérelmes rendeletet vonják vissza.

Tatarescu miniszter válasza

Tatarescu miniszter válaszában kijelentette, a Zsidó Nemzeti Szövetségről szóló információkat nagy érdeklődéssel hallgatta. Elégtétellel regisztrálja Fischer Tivadar dr. lojális kijelentéseit, megnyugvással veszi tudomásul, hogy a zsidóság hűségesen akarja teljesíteni állampolgári kötelezettségeit. Ezzel szemben biztosíthatja a szövetséget, hogy a kormány mindannyiszor meg fogja hallgatni a szövetség panaszait, kívánságait és javaslatait.

Ami az antiszemita mozgalmakat illeti, — folytatta a miniszter — a sajnálatos excessusokat a kormány nemcsak hogy elítéli, hanem tekintélyével és erejével el is fojtja. Ezek a kilengések, amelyek ma egész Európának háboruutáni beteg állapotát jellemzik, nemcsak Romániában fordulnak elő. Meg lehetnek győződve arról, hogy a kormány ezután is teljes szigorral fog eljárni az izgatók ellen. Eppen ezért arra kérem önöket, hogy bízzák a kormány előrelátására és bölcsességére a szükséges eszközök megválasztását. Biztos vagyok abban, hogy Romániában, ahol a konszolidáció hatalmas lépésekkel halad előre, rövid időn belül teljesen meg fognak szűnni ezek a sajnálatos kilengések.

Klein Miksa doktor urnak a bejelentését csodálkozással hallottam. Teljesen jogosnak tartom azt a kívánságunkat, hogy a zsidó tanulók továbbra is felmentést kaphassanak a szombati irás és rajzolás kötelezettsége alól. Nem ismerem az említett rendelet keletkezésének történetét, így csak annyit ígérhetek, hogy Bukarestbe való érkezésem után azonnal intézkedni fogok és remélem, hogy sikerülni fog az ügyet közmegegyezésre elintézni.

A miniszter mérsékletet tanácsol a kisebbségi vezetőknek és a kisebbségi sajtónak

Tatarescu miniszter ezután kijelenti, hogy mint a kisebbségek őszinte barátja, egy tanácsot akar adni a kisebbségek vezetőinek és a kisebbségi sajtó reprezentánsainak.

— Egész Európa — mondotta a miniszter — hatalmas puskaporos hordóhoz hasonlít. Nálunk is épügy, mint Európa többi államaiban, még mindig igen izgatottak a kedélyek. Arra kérem önö-

ket, hogy mérsékeljék szavaikat és hírlapcikkeik hangját, mert egyetlen egy erős kifejezés robbanást hozhat létre a mai feszült atmoszférában. Eppen ezért kérem a kisebbségek és a kisebbségi sajtó vezetőit, hogy a szükséges mérséklettel működjenek közre a kívánatos békés atmoszféra megteremtésében.

A többi küldötségek

Ma délután dr. Schuller, az erdélyi szászok egyik vezére jelent meg kihallgatáson, aki elpanaszolta, hogy a kolozsvári német egyesület alapszabályait a kormány nem hagyta jóvá.

Kihallgatáson jelent meg German Eftimiu, a bányamunkások szindikátusának elnöke, aki az ostromállapotnak a megszüntetését kérte, mert a jelenlegi állapotok mellett a munkásság képtelen gyűléseit megtartani. Küldöttségileg jelentek meg a kolozsmegyei kispárdák, akik az agrárreform végrehajtásának módját kérelmezték és több bezárt iskola előljárósága, amely a zár feloldását kérte.

Tatarescu miniszter az összes küldöttségeket barátságosan hallgatta végig és mindent paraszat feljegyzett.

Nem emelik a dohánytermékek árát

A kormány dohánykivitelre készül

(Kolozsvár, nov. 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány bukaresti újság megírta, hogy a dohányjövédéki termékek árát újra felemelik. A cigaretták, szivar és dohány jelzett újabb áremelése a fogyasztók nagy tömegeit érinti. Eppen ezért felkerestük a kolozsvári dohányjövédéki igazgatót, aki a következőket mondotta munkatársunknak:

— Azoknak a lapoknak az információja, amelyek a dohánytermékek közeli emeléséről irtak, téves. A minisztériumban szó sincs olyan előkészületekről, amelyek célja a dohány áremelése. A hír valószínűleg onnan ered, hogy a minisztérium elhatározta, hogy a dohánytermelőknek ezental a dohányért az eddiginél jóval magasabb árat fizet, anélkül azonban, hogy az új és a régi ár közötti különbséget a fogyasztóknak hajtáná be. A pénzügyi kormányzat az a szándéka, hogy a jó minőségű ismert romániai dohány számára külföldi piacokat teremtsen és az exportálás jövedelméből fogja a termelőknek fizetendő magasabb árakat fizetni.

— A romániai dohány egyes fajtái igen jó hírnévnek örvendenek külföldön. Különösen cigarettakészítésre alkalmas dohánya iránt érdeklődnek a külföldi dohánygyárak, közöttük Amerika dohánygyarai is. A kormány éppen a magasabb árral akarja a dohánytermelőket arra készíteni, hogy a jövőben nagyobb területeket vessenek be dohánnyal és így nagy mennyiség álljon készen az exportálás céljaira.

Eszerint a dohányárak emelése, legalább is egyelőre, elmarad.

külsőséges ceremóniákban és babonás szokásokban, akár pedig tiszta szellemi természetű, — nem lehet egy olyan épülettel összehasonlítani, amelynek falából egyes téglákat ki szabad emelni, hogy más fajtájú téglát tegyünk helyébe. Amint hozzá ér a kételkedés, meginog az egész épület, összedül és az építványot még csak föl se lehet használni arra, hogy új épületet emeljünk. A kétely nem úgy marja ki a hitet, mint a rozsdá a vasat: lassu marással, hanem úgy hat, mint azok a mérgek, amelyekhez csak hozzá kell érni az ember nyelvének és máris az egész szervezetre kiterjednek.

Jakob belemélyedt Oelenschläger költeményeibe és az olvasottak nyomán beleélte magát az északvilág hőskorába és a hősök világába. Az egyetlen dolog, amelyben nem vehette részt szeretett hőseivel, az a Walhallában rendezett sok lakoma volt, amelyeken kimondhatatlan sok szalonát fogyasztottak el. De most aztán ahhoz is volt bátorsága, hogy feltegye saját maga előtt a kérdést: ugyan mi megbotránkoztató lehet abban az istenség előtt, ha a szájamat ilyen vagy amolyan állatból származó hus érinti? Hát lehetséges az, — kérdezte sajtó magától, — hogy azoknak a táplálékoknak mineműsége, amelyek gyomromba kerülnek, az isteni erkölszótörvényt megsértheti? Hát lehetséges az, hogy isten pusztán csak azért ül ott fönn az égben, hogy arra vigyázzon, vajjon a vajaskenyér után pontosan kivárom-e az egy órát, mielőtt husételt ennék? — És volt bátorsága a rektornál vajaskenyeret enni, sőt olyat, amelyen húszeletek voltak — és amellet nem érezte magát rosszabbul mint mások.

(Folytatása következik.)

Egy zsidósors

Regény. Dán nyelven írta Méir Aáron Goldschmidt

Abból a szivességből, amellyel ott fogadták, Jakob kiérezni vélte, hogy a rektor már előzőleg beszélt róla és világosan látta, hogy — véleménye szerint — mennyire kikerülni igyekeztek a zsidókra vagy zsidóságra irányuló minden célzást. Antul jobban érdekelte őt ez a családi és társadalmi élet, amelyhez hasonló itt látott először. A fiatal hölgyeknek és gavallérajainak vidám, tréfalkozó társalgása, az erotikus elem, amely félreismerhetetlenül előmlött ezeken az együttléten, az étkezés öröme és maga a terített asztal, az ételek és köztük sokminden olyan is, amit neki tilos volt enni és amelyek antul izesebbeknek látszottak neki, végül az étkezés után az ének és a zene és egy kis rögtönzött táncmultság, — minderre Jakob a szorongás és az elragadtatás érzésének valami különös keverékével tekintett: valami teljesülése volt ez azoknak a kalandoknak, amelyekről kora gyermekségében álmodozott és mégis úgy érezte, hogy most még távolabb van tőlük, mint annakidején, mert olyan nagyon semmiképen sem értett részt venni bennök. Úgy érezte, hogy ezek az emberek egy kiváltságos osztályhoz tartoznak és mintha valami titkos varázslást tanultak volna meg, melynek segítségével értettek ahhoz, hogy annyira semmi dolgokból olyan nagy örömködések teremtsek. És gyötrelmes vágyakozás ragadta meg — szerette volna, ha ebben a kasziban születik.

Egyik szünetnapon — úgy beszélték meg — kora reggel elment már a rektorhoz. A rektor

éppen öltözködött, úgy hogy Jakob a dolgozószobájában várt rá. A rektor ingujjban jött be, könnyű reggeli kabátot öltött, odalépett a nyitott ablakhoz és egy derült pillantást vetett az ég felé és mélyet lélegzett a friss tavaszi levegőből. Akkor aztán vidám arccal az asztalhoz ült kávéja mellé.

Jakob figyelemmel kísérte minden mozdulatát. A reggeli imádságnak ez a módja: egy derült pillantással fölköszönteni istenhez, valami olyan könnyed és tartózkodás nélkül való volt a maga fajtájú reggeli imádkozáshoz képest: töfilint rakni és félig gondolat nélkül, jórészt meg sem értett héber imádságokat ledarálni! És a rektor elégedett arca világos bizonyíték volt arra, hogy tiszta lelkiismerettel lehet ezt tenni. Amikor aztán a délelőtti folyamán a rektor Herodotosnak az a fejezetét vette át vele, amely a termopiléi spártaiak történetét, mondja el: hogyan kenőzködtek meg olajjal és hogyan tettek koszorut fejükre, mielőtt csatába mentek, — akkor életében először jutott Jakob eszébe, ennél az elbeszélésénél, hogy az ő hősléki majdnem imádott spártabeliei — soha se raktak töfilint.

Másnap reggel, először életében, — elmulasztott töfilint rakni. Minthogy azonban az egész nap, sőt az este is elmúlt annélkül, hogy az ég rászakadt volna, vagy más valami rettenetes dolog történt volna, — megint megnyugodott és elhatározta, hogy megegyezzen meg fogja próbálni és úgy fog imádkozni, mint anonyan a rektor szokott. Mind gyakrabban és gyakrabban próbálta meg és lassan egészen hozzászokott.

A hitet — nyilvánuljon meg az akár csak

Stianes

Páris, november 15. „Petit Parisien”, hozta az üzenet. Ezzel kapcsolatos lehetőségek tartja, lanatban nem írja szülő szerződést és a nőver, hogy időt ny

Anglia és

Páris, november 15. tegnap nyújtotta a éarénak. Legutóbb tal felhívta a franc jogi következménye mozalom járhat a b natkozólag. A franc hogy a szövetséges német birodalmi ha választójegyzékében A léhez és kifejti, ho nyességek kockázta a német birodalom maga viszonyozók gol kormány, hogy magatartást tanusi mal szemben.

Zsidó kongressz

Ita (Ha

Mivel az egy tostitott, általán szabályok alkottass geknek, a község körét szabályozák sok által nem vol zsidóság képvisel Eötvös Józsefnek, ferfiakat hívott m hívása tárgyában szítették el a javi miniszter a kongr nek befejezése utá 5-én a megyék hogy a kongressz a szükséges inté minden egyes me nyához képest vál tési rendelet pedi és megfelelt a de minden felnőtt z kintet nélkül ar tartozását s be v közé. Ezen rende lása után 300 ké 14-én Pestre. Tel hó 14-ig tartott niszter előtt a ja igazoló bizottságo séggel felszerelve szeretettel és lel (Ezzel szem lyen, hogy az E gresszusra egybe minden előkészit elengedhetetlen e tási szabályzat álló választói b nélkül semmi go tani kongresszú ortodox zsidósá

Ezek után foglalni 1868-as országi zsidóság magasszámnyalás gezte a kongress a hitelvek és va tárgyát, — han

1. Az egy a szükséges fels megállapítása.

2. Az izr rendezése.

3. Az isk

4. A jövő körének, választ nek a megalkot hogy a szabads fűzni a zsidóság Mint ism 23-ig tartott, e szervezetek, isk választásokat ta maga két pártra Mivel pedig az fogadott szabá

Stinnes Berlinbe utazott

Páris, november 15. Brüsszelből jelenti a „Petit Parisien“, hogy Stinnes szerdán Berlinbe utazott. Ezzel kapcsolatban az „Echo de Paris“ megemlíti, hogy Stinnes az utolsó pillanatban nem írta alá a termelés ellenőrzéséről szóló szerződést és az, amit most csinál, csak másként, hogy időt nyerjen.

Anglia és Franciaország vitája

Páris, november 15. Creve angol nagykövet tegnap nyújtotta át Anglia válaszcímlevelét Poincaré-nak. Legutóbb ugyanis az angol külügyi hivatal felhívta a francia kormány figyelmét azokra a jogi következményekre, amelyekkel a szeparatista mozgalom járhat a békeszerződés érvényességére vonatkozólag. A francia kormány akkor azt felelte, hogy a szövetségesek nem vállaltak felelősséget a német birodalmi határokért. Ezzel szemben tegnapi válaszcímlevelében Anglia ragaszkodik a maga feltételeihez és kifejezi, hogy versaillesi békeszerződés érvényességét kockáztatná, ha egyes részek kiválnának a német birodalomtól. Poincaré ma nyújtotta át a maga válaszcímlevelét, melyben tájékoztatja az angol kormányt, hogy a francia hatóságok pártatlan magatartást tanúsítanak a szeparatista mozgalommal szemben.

Zsidó kongresszus — ortodox kongresszus

Írta dr. Klein Miksa Harmadik közlemény)

Mivel az egyenjogúsítás elve törvényileg biztosított, általánossá vált az az óhaj, hogy oly szabályok alkottassanak, melyek az egyes községeknek a községek tagjainak jog és kötelesség közt szabályozzák. Ezek a szabályok azonban mások által nem voltak megalkothatók, mint az országos képviselőtestület által. Ez adott alkalmat br. Eötvös Józsefnek, hogy 1868 február 16-ára bizalmi férjfiakat hívott meg, hogy egy kongresszus egybehívása tárgyában értekezzenek. A bizalmi férjfiak készítettek el a javaslatokat, ezekkel tárgyalta le a miniszter a kongresszus tárgysorozatát s csak ennek befejezése után adta ki a rendeletet augusztus 5-én a megyék főispánjaihoz azon meghagyással, hogy a kongresszusi képviselők választási ügyében a szükséges intézkedéseket tegyék meg és pedig minden egyes megyében a zsidó lakosság számárányához képest választassanak a képviselők. A választási rendelet pedig részletes utasítást tartalmazott és megfellelt a demokrácia követelményeinek, mert minden felhívott zsidó férfi leadta a szavazatát, tekintet nélkül arra, hogy kifizette-e a kultuszadó tartozását s be van-e kebelevez a hitközség tagjai közé. Ezen rendelt alapján történt választás lezajlása után 300 képviselő gyűlt össze december hó 14-én Pestre. Tehát február hó 16-tól december hó 14-ig tartott a kongresszus előkészítése. A miniszter előtt a javaslatok egész tervezete feküdt, az igazoló bizottságok, előadók serege nagy készültséggel felszerelve várta a munka megkezdését, tele szeretettel és lelkesedéssel vállaltuk iránt.

(Ezzel szemben leszögezni kívánom már e helyen, hogy az Erdély ortodox hitközségeit kongresszusra egybehívó legutóbbi miniszteri rendelet minden előkészítés nélkül lett kibocsátva, holott elengedhetetlen előfeltétel lett volna precíz választási szabályzat kidolgozása és egy pártokon felülműlt választói bizottság kinevezése. Ezen feltételek nélkül semmi garanciánk nincs arra, hogy a mostani kongresszus csakugyan képviselni fogja az ortodox zsidóság nagy többségének felfogását.)

Ezek után rövid sorrendben kívánom összefoglalni 1868-as kongresszus történetét. A magyarországi zsidóság képviselőtestületéhez báró Eötvös József magasszárnyalású beszédet intézett s ebben leszögezte a kongresszus feladatait hangsúlyozva, hogy a hitelvek és vallásának nem képezik tanácskozási tárgyát, — hanem:

1. Az egyes hitközségek külső szervezetének s a szükséges felsőbb egyházi hatóságok szervezetének megállapítása.
 2. Az izraelita iskolák és iskolai hatóságok rendezése.
 3. Az iskolai alap kezelése és ellenőrzése.
 4. A jövő kongresszusok szervezetének, hatáskörének, választási szabályzatnak, házi és ügyrendjének megalkotása. Beszéde végén hangsúlyozva, hogy a szabadság köteleke még szorosabbra fogja fűzni a zsidóságot a hazához és alkotmányhoz.
- Mint ismeretes, a kongresszus 1869 február 23-ig tartott, elkészítette a szükséges hitközségi szervezetek, iskolák szabályzatát, a kongresszusi választásokat tartalmazó státumokat, de a zsidóság maga két pártra szakadt: ortodoxokra és neológokra. Mivel pedig az ortodoxia a kongresszus által elfogadott szabályzatot magára nézve kötelezőnek

nem ismerte el, azért a Képviselőház 1880 március 10-én ezeket nemkötelezőnek mondta ki, majd pedig 1881 november hó 15-én megengedte, hogy külön autonóm hitközséget alkosson, melynek szervezetét a 26915. sz. rendelettel szabályozta. Erős harc folyt a két hitfelekezet között az országos izraelita iskolai alap kettéosztása iránt, de az ortodoxia idevonatkozó kérvényét a képviselőház elutasította, kimondva, hogy úgy az 1840. XXIX., mint az 1867. XVII. t. cikk csak egy zsidóságot ismer, állampolgárilag elismert zsidó egyház csak egy van. Léteznek a zsidóság kebelében pártok, melyek dogmatikus okok miatt váltak szét. A szétválás igazi oka a következő. A kisebbségben levő ortodoxok belenyugodtak volna a kongresszus által alkotott szervezetbe, valamint

elismerték volna, hogy a hitfelekezet autonóm jogait hatósági testület módján a szervezet gyakorolja, azonban követelték, mondja ki a kongresszus, hogy az izraelita hitközségek, az ugynevezett Schulchan-aruch alapjaira állva aszerint fogjanak szervezkedni és ezen szervezkedésnek megfelelően ezen hitközségek szabályait nem fogják megsérteni. Ezt a többség nem akceptálta, mire az ortodoxia kivált. Ekkor nyilatkoztak az európai zsidók kiváló rabbijai is, kik az ortodoxia álláspontját erősítették meg. A magyar parlament széles medrű vitát rendezett e kérdések körül, de ismételt leszögezte, hogy zsidó egyház csak egy van. A kötelező polgári házasságról szóló törvényalkotás fejezi be a jogfejlődés e menetét, egész a háborút követő időpontig.

Románia elfogadja az orosz gazdasági javaslatokat

Az áruforgalmat Tiraspol és Tighina közt fogják lebonyolítani. Külön tárgyalások lesznek a személyforgalom szabályozásáról

(Bukarest, november 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A külügyminisztériumban tegnap értekezlet volt Duca, Bratianu Vintila, Tancred Constantinescu és Lepadatu miniszterek részvételével, amelyen a szovjetkormányznak a román-orosz kereskedelmi viszony újrafelvételére vonatkozó javaslatát tárgyalták meg.

A tanácskozáson részt vett Mantu tiraspoli román delegátus is, aki kifejtette, hogy a bolsevikiek Tiraspol és Bendert (Tighinát) ajánlják a két állam közötti áruforgalom lebonyolításának helyül. A személyforgalom szabályozása külön tárgyalások alapját képezni.

Az „Universul“ jelentése szerint a kormány tagjai Mantu jelentése alapján

hajlandóknak mutatkoztak Oroszországgal megállapodásra lépni,

tekintettel elsősorban a beszarábiai termelők érdekeire.

A megbeszélést a legközelebbi minisztertanácsra folytatják, mely ma lesz. Ezen már Bratianu miniszterelnök is részt fog venni. A

tiraspoli román bizottságot értesítették, hogy a kormány válasza csak a jövő hét elején lesz kész és annak vétele után a

román delegáció is teljhatalmu megbírást fog kapni

a megállapodás aláírásáról, megállapítva egyúttal az árucere különböző módosztatit és az áruk kategóriáit.

Szó van arról is, hogy Tiraspol helyett, melynek nagyon rossz a vasuti összeköttetése, más városba folytassák a tanácskozásokat. Az oroszok Odesszát ajánlották, a kormány azonban inkább egy román várost tart megfelelőnek erre a célra.

A szovjetdelegáció feje Klisko, aki mellett két megbízott, egy titkár és egy tolmács működik. Valószínű, hogy a román bizottság mellé is beosztanak egy tolmácsot. A két bizottság mára tervezett találkozása a minisztertanács határozata következtében elmarad és Mantu delegátus, aki ugyancsak ma akart Tiraspolba utazni, egyelőre Bukarestben marad.

A parasztpárt a politikusok vagyonának eredetét megállapító törvényt sürgeti

A parasztpárt tiltakozik a Viitorul támadásai ellen. Ujra az agrárreform visszaélései. Lepadatu miniszter nem tartja helyesnek a történelmi becsű képek és műtárgyak oltárvoltását

(Bukarest, nov. 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülésén Orleanu elnökölt. Napirend előtt Lupu és Manolescu tegnapi incidensüket kölcsönös kimagyarázással elintézték.

Ezután Moldoveanu Leonte szólal fel, aki panaszkodik amiatt, hogy Vajda Sándor „lecsuszott miniszterjelölt“nek nevezte. Nem érdeklődik a támadásokra, mert azok teljesen igazságtalanul érik. Legkevésbé Vajda jogosult vele szemben gunyolódni, az a Vajda Sándor, aki 1918-ban audienciát kért Vilmos német császártól és aki terjesztetni akarta azt a röpiratot, amely Romániának a hármasszövetség oldalán való beavatkozását propagálta.

Az ő múltja egészen tiszta és szerénység nélkül mondhatja, hogy az a hely, ahol ő megjelenik, meg van tisztelve.

Lupu: Ezért ül a miniszteri székbe, hogy majd a kellő tisztelettel viseltesünk e székek iránt.

Miért támad a „Viitorul“

Madgearu szóvateszi a kormánysajtónak, különösen a „Viitorul“-nak koncentrikus támadásait a parasztpárt ellen. Lehetetlen hangot használni a kormány felhívataihoz és állandóan gyanúsításokkal halmozza el az ellenzéki politika vezéreit. Ujabbán a Marmorosch bankkal hozza őket állandóan összeköttetésbe. Kijelenti, hogy az ő vagyona tisztaeredetű és ezt hajlandó bármily bizottság előtt bizonyítani. A miniszterelnök már két éve ígéreti, hogy törvényjavaslatot fog beterjesztetni a köztisztviselők és politikusok vagyonai eredetének megvizsgálására vonatkozólag, de ez az ígélet nem akar tétlén válni, mert jól tudja a miniszterelnök, hogy egy ilyen törvényjavaslat végrehajtása elsősorban saját pártját leplezné le. Ami a Marmorosch bankot illeti, a jubileum alkalmával konstataálták, hogy Constantinescu, Duca és Banu miniszterek is benne vannak a bank igazgatóságában. Nem tudja, hogy intézik el a miniszterek a „Viitorul“-nak a bankkal szemben intézett támadásait, de az egész közvélemény most már tudja, kinek van köze a

nemzetközi tőkéhez, nekünk-e, vagy a liberális pártnak.

Jorga és Bratianu Vintila vitája

Jacobescu parasztpárti képviselő mondott ezután fulmináns beszédet a kormány ellen. Ő is támadja a „Viitorul“-t, amely az ellenzék számára csak gyalázó szavakkal rendelkezik, sőt még Jorgát sem kiméli.

Jorga: a „Viitorul“ eszközeit már régóta ismerem!

Jacobescu a beszarábiai földosztásnál elkövetett visszaéléseket teszi szóvá és két hadiözvegy konkrét esetét panaszolja.

Bratianu Vintila mosolyogva hallgatja Jacobescu szavait.

Jorga Constantinescu földmivvelésügyi miniszternek: Látja, Constantinescu ur, hogy örül a kollégájának, hogy önnek két hadiözvegyet vágtak a fejéhez.

Bratianu Vintila: Hiába próbál itt intrikálni! Nehogy ez önrel is megtörténjenk, ha idekerül.

Jorga: Ön ezt nem tudja keresztülvinni. Jacobescu folytatja beszédét és megállapítja, hogy a földosztásnál pártérdek érvényesült és mindenütt liberális kortések kapnak földet a parasztok rovására.

Constantinescu földmivvelésügyi miniszter: A tartalékos tiszteknek, akik a parasztsággal együtt harcoltak, adtam, adok és adni is fogok földet.

A föld a parasztoké

Jacobescu: A föld a parasztoké. Constantinescu: Szeretném, ha mind az a föld az enyém lenne, amennyit a parasztpárt képviselői és szenátorai vettek el jogtalanul a parasztságtól. Ne üzzenek demagógiát.

Lupu: Constantinescu ur, ez a föld nem az önöké. Ne vágaskodjék, menjen a szenátusba, ott az ön helye.

Jacobescu folytatja a beszarábiai helyzetről szóló panaszait.

Maniu Gyula: Erdélyben is ez a helyzet. Jacobescu bírálja a kormány pénzügyi politikáját. A pénzügyminiszternek van pénze

kat és hírlapokkéik erős kifejezés robbasztult atmoszférában. Egek és a kisebbségi meg mérséklettel működés atmoszféra meg-

bi küldöttségek

az erdélyi szászok lgtatáson, aki elpana- et egyesület alapsza- a jóvá.

German Eftimiu, a ak elnöke, aki az ssét kérte, mert a munkásság képtelen gileg jelentek meg kik az agrárreform zték és több bezárt z feloldását kérte. szses küldöttségeket és mindent panaszt

termékek árát

telre készül

Uj Kelet tudósító

g megírta, hogy a at újra felemelik. A jelzett újabb ár- tömegeit érinti. polozsvári dohány- következőket mon-

ak az információja, közeli emeléséről umban szó sincs ek célja a dohány g onnan ered, hogy hogy a dohány- anyért az eddiginél anélkül azonban, ötti különbözetet a pénzügyi kormány- a jó minőségéről hára külföldi piaco- jövedelméből fogja magasabb árakat

y egyes fajtái igen földön. Különösen dohányja iránt ér- gygyárak, közöttük kormány éppen a ánytermelőket arra nagyobb területeket gy nagy mennyiség céljaira.

emelése, legalább

és babonás szoká- lemi természetű. — tel összehasonlítani, at hi szabad emelni, nk helyébe. Amint mog az egész épület, t még csak föl se épületet emeljünk. ki a hitet, mint a rással, hanem úgy helyekhez csak hozzá k és márisaz egész

enschläger költemé- mán beleélte magát a hősök világába. a nem vehetett részt hallában rendezett kimondhatatlan sok e most aztán ahhoz ltegye saját maga megbotránkoztató tt, ha a szájamat zarmazó hus érinti? te saját magától, — knak mineműsége, ek, az isteni erkölcs- lehetséges az, hogy ott fõnn az égben, a vajaskenyér után rát, mielőtt húsételt a rektornál vajas- melyen husszeletek ezte magát rosszab-

és babonás szoká- lemi természetű. — tel összehasonlítani, at hi szabad emelni, nk helyébe. Amint mog az egész épület, t még csak föl se épületet emeljünk. ki a hitet, mint a rással, hanem úgy helyekhez csak hozzá k és márisaz egész

és babonás szoká- lemi természetű. — tel összehasonlítani, at hi szabad emelni, nk helyébe. Amint mog az egész épület, t még csak föl se épületet emeljünk. ki a hitet, mint a rással, hanem úgy helyekhez csak hozzá k és márisaz egész

és babonás szoká- lemi természetű. — tel összehasonlítani, at hi szabad emelni, nk helyébe. Amint mog az egész épület, t még csak föl se épületet emeljünk. ki a hitet, mint a rással, hanem úgy helyekhez csak hozzá k és márisaz egész

és babonás szoká- lemi természetű. — tel összehasonlítani, at hi szabad emelni, nk helyébe. Amint mog az egész épület, t még csak föl se épületet emeljünk. ki a hitet, mint a rással, hanem úgy helyekhez csak hozzá k és márisaz egész

és babonás szoká- lemi természetű. — tel összehasonlítani, at hi szabad emelni, nk helyébe. Amint mog az egész épület, t még csak föl se épületet emeljünk. ki a hitet, mint a rással, hanem úgy helyekhez csak hozzá k és márisaz egész

és babonás szoká- lemi természetű. — tel összehasonlítani, at hi szabad emelni, nk helyébe. Amint mog az egész épület, t még csak föl se épületet emeljünk. ki a hitet, mint a rással, hanem úgy helyekhez csak hozzá k és márisaz egész

ujabb miniszteri állások és államtitkárságok kirendálására, de nincs a tantók fizetésére, a túberkulózis és az alkohol elleni küzdelemre. Vádolja a kormányt, hogy tönkre teszi az országot. Újlag felhívja a figyelmét a tanítók helyzetére, új iskolák építését sürgeti és fotográfiákat mutat be, amelyek a beszarábiai csendőrségnél megnyilvánuló eszközökre vetnek fényt.

Beszéde végén megállapítja, hogy az ország jelenlegi krízise csak is a kormány visszalépésével oldható meg, úgy hogy semleges kormány veszi át a ország vezetését.

Ezután Joan liberálistáji szólalt fel, aki védelmébe veszi a kormányt és különösen Angehescu közoktatásiügyi minisztert.

Beszéde közben a menyezet egy darabja levált, ráesett az ülésterem nagy oszlopjára, amelyből több ívegdarab letört és az ülésterembe esett. A képviselők és a miniszterek között nagy rémület volt észlelhető, azonban ez hamar elült, amikor kiderült, hogy nem történt merénylet és senkinek sérült meg.

Mold Józsefet szabadlábba helyezik?

Holnap dönt az aradi tábla vádtanácsa. Patruban Gergely továbbra is fogva marad

(Arad, november 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A már európai szenzációvá dagadt Mold ügyben ma meglepő fordulat történt. Mold József ma beadvánnyal fordult a tábla vádtanácsához és

szabadlábahelyezését kérte.

Mold beadványában kijelenti, ha a tábla vádtanácsa nem akarja szabadlábba helyezni, úgy megelégszik azzal is, ha kaució mellett helyezik szabadlábba, vagy ha lakásán fogják őrizni. Mold arra hivatkozik, hogy a vasúti fegyelmi bizottság már lefolytatta a vizsgálatot és a

Anglia kinos helyzetbe hozta Poincarét

Nem lesznek szankciók a német extrónörökös hazatérése miatt. Franciaország szembehelyezkedik szövetségeseivel Mégis kapott utlevelet Vilmos excsászár

(Drezda, november 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Müldner őrnagy, az extrónörökös ki- röje megcáfolja azokat a híreket, melyek szerint Frigyes Vilmos hosszasan tárgyalt Magdeburgban a kancellárral és Hannoverben meglátogatta Hindenburgot, akiktől tanácsot kért, milyen magatartást tanúsítson. Ugy szintén cáfolják azt is, hogy Münchenben az extrónörökös meglátogatta Ludendorff tábornokot.

Az extrónörökös útja négy napig tartott. Az első éjszakát Patenborn közelében, egy Ringlebben nevű hívnél töltötte, a másodikat Kramm őrnagnál, a harmadikat pedig Salm hercegnél. Frigyes Vilmos nagyon megörögedett, öt év alatt majdnem teljesen megöszült.

London, november 15. A német kormány hivatalos cáfolata ellenére a „Daily Mail“ doorni levelezője azt állítja, hogy a német excsászár és felesége kézhezkapták a német kormány által kiállított utlevelet, amelyekről azonban még hiányzik a holland vízum.

Páris, november 15. A nagykövetség tanácsa folytatta az eszmecsere Frigyes Vilmos német extrónörökös hazatéréséről. Határozatot még nem hozhattak, mert Bradbury angol delegátus kijelentette, hogy kormánytól még nem kapta meg a megfelelő utasításokat. Poincarének az az álláspontja, hogy a szankciók alkalmazásának kezdeményezése Angliának kötelessége, mert Anglia hozta szóba elsőnek ezt a kérdést a nagykövetség értekezletén. Ugy lát- szik azonban, a német extrónörökös vissza- téréséért

Anglia nem szándékozik további lépéseket tenni

és nem hajlandó szankciók alkalmazására köte- lezni magát. Belgiumnak az a nézete, hogy a szövetségeseknek állást kell foglalniuk a nyil- vánosság előtt ebben a kérdésben. Ezt a fel- fogást osztja Franciaország is.

Ennek a kérdésnek a felvetésével Anglia igen nehéz helyzetbe juttatta Poincarét. Ha ugyanis Poincaré lemond arról a szándékáról, hogy további lépéseket tegyen, ami valószínű, számolnia kell a francia nacionalisták és Clemenceau hiveinek heves támadásával.

Ezért a sajtó útján igyekszik Poincaré befolyásolni a nagykövetség tanácsát s míg a

Joan beszédével az ülés csakhamar véget ért.

A szenátusban

A szenátus ülésen Ferechide elnökölt. Az első felszólaló Hanka liberális volt, aki a tö- visi pályaudvari vendéglős ellen hoz fel pana- szokat és a CFR-vezérigazgatóság sürgős in- tézkedését követeli. Eraclide kéri a kormányt, hogy a csernovitzi expresszvonatot tartsák to- vábbra is forgalomban, mert arra szükség van. Bagnas Targul Jiul város panaszait tárja elő és követeli, hogy annak a háboruban annyira tönkrement városnak helyreállítását a kormány tekintse sürgős feladatának.

Bianu panaszkodik, hogy a csernovitzi hi- vatali épületekben, sőt még a püspöki palotá- ban is az osztrák császárok és más osztrák sze- mélyiségek képei inzultálják a román nemzeti érzületet. Cotlarciuc kijelenti, hogy a képek nagy értékekkel bíró műtárgyak és nem poli- tikai jellegűek. Ugyan így nyilatkozik Lepadatu miniszter is, megállapítva, hogy a történelmi jellegű és műtörténeti jelleggel bíró képeket nem lehet és nem volna helyes eltávolítani.

vizsgálat eddigi adataiból kétségtelenül ki- derült, hogy csupán fegyelmi vétségekről és nem bűnügyről van szó. Mandru ügyész elle- nezte Mold kérését, de

a tábla főügyése a szabadlábahelyezés mellett foglalt állást

és így Aradon meg vannak győződve arról, hogy Moldot holnap szabadlábba helyezik. Moldól egyidejűleg Patruban Gergely, a Mold- ügy híres vizsgálóbiztosa is kérést adott be szabadlábahelyezésének érdekében. Patruban Gergely kérését azonban a vádtanács elutasította.

„Matin“ arra törekszik, hogy Angliát meg- nyerje Hamburg és Bréma megszállásának, a legtöbb francia lap azon a nézetben van, hogy Franciaország esetleg egyedül is hozzálát a Németország elleni szankciók alkalmazásához, ha a szövetségesek nem tesznek eleget a fran- ciák kívánságainak. Ezt annál is inkább kö- vetelik, mert úgy tudják, hogy Stresemann kancellár a német nacionalisták követeléseinek megfelelően megváltoztatja eddigi politikáját és számolni kell azzal, hogy

Németország teljesen szakít Franciaor- szággal.

Róma, november 15. Olasz politikai kö- rökben azt hiszik, hogy a nagykövetség érte- kezte, hogy időt nyerjen, előbb jegyzéket fog intézni Németországhoz az extrónörökös visszatérése miatt. A jegyzéket esetleg követni fogja egy másik, melyben szankciókat helyez- nek kilátásba. Emlékeztetni fogják Németor- szágot, hogy az extrónörökös a háborus bűn- sök ama kategóriájába tartozik, akikről a ver- saillesi békeszerződés jogi rendelkezései azt ír- ják, hogy különleges felelősség terheli őket, mert Frigyes Vilmos a háboruban súlyosan vétett a hadiszokások ellen. Valószínűtlennek és kiverhetetlennek ítélik azonban Rómában azt a francia fenyegetést, hogy Hamburgot zárolgól veszik.

Lengyel ultimátum a bajorországi zsidók kiutasítása miatt

München, november 15. A lapok szerint Lengyelország ultimátumot küldött a bajor kor- mányoknak a lengyel származású zsidóknak Bajor- országból való kiutasítása miatt. A lengyel kormány azzal fenyegetőzik, hogy hasonlóképen fog eljárni a Lengyelországban élő bajor állam- polgárokkal.

Módosítják a német alkotmányt

Berlin, nov. 15. Tegnap délelőtt minisz- tertanács volt, mely után Stresemann kancellár együttes tanácskozássra hívta meg a Rajna- tartomány pártjainak megbízottait és a birod- almi szövetséges államok miniszterelnökeit. A kancellár kifejtette előttük, hogy sohasem fog beleegyezni a Rajna-tartomány különválásába, az alkotmányjogi viszony módosításáról azon- ban szó lehet, de csak a birodalmi alkot- mány törvényszerű módosítása után.

Sába királynője

Goldmark Károly nagy operája. Szövegét írta Mo- senthal. Bemutatja a kolozsvári román nemzeti opera november 16-án

A zenetörténelem a „nemzeties irányok“ kö- zött könyveli el Goldmark Károlyt, kinek nagy operáját, a „Sába királynője“-t ma, péntek este mutatja be a kolozsvári román nemzeti opera. Goldmark nemzeties irányú az olasz játékosok és a wagneri stílus között keresi útját, melyet operái közül a Sába királynőjében, zenekari művei közül pedig a buja zenéjü, forró levegőjü Sakuntala nyi- tányában talált meg.

A Sába királynője zsidó opera. Nemcsak mert írója az, nemcsak tárgyánál fogva, de mert való- ban egyesíti magában a zenének azt a „nemzeties“ jellegét, mely a keleti muzsika sajátja. És mégis: zsidó opera csupán, de nem zsidó zene, nemzeties csupán és nem nemzeti abban az értelemben, hogy nem jelent fejlődési fázist, sőt még összefogást sem a valódi zsidó muzsikában, melyet modern zsidó szerzőink két gazdag forrásból merítenek: a szigo- ruan vallásos énekekből és a jiddis vagy a léber népdalból. Goldmark fejlődése nem ebből a két forrásból táplálkozott, de bizonyos az, hogy úgy a Sába királynőjének, mint a Sakuntala-nyitányának melédiai a gyermeki lélekbe már a kezsthelyi, tabi kis zsidóimához áhítatába belopóztak, hiszen az öreg kántor, ki a hitközség saktere is, samesze is, már korán dalra fogja a fiát, zsidó dalra: a péntek esti és a szombati istentiszteletek ősi meló- diáira. És a péntek esti „zmiresz“ végigkíséri a kántor fiát nehéz küzdelmes életén s nem tudja feledtetni sem Verdi hőmpolygó muzsikája, sem a wagneri orchesterum egekig csapó hangtobzódása. De csak feledtetni nem tudja.

Megmarad rezonanciának, ábrándozásnak, anélkül, hogy tovább görgetné, kifejlesztené. Nem a reminiscenciák kedves csörgedezésü ere nő hatal- mas árrá, mely oly buján bőséggel és partatlan önti el a Sába királynője, vagy a Sakuntala-nyitány hallgatóinak lelkét, hanem hatalmasabb, mohóbb erő, mely egy nehéz sors oly szívós akarattal gyüri maga alá az életet, lesz urrá zenei irányok felett s keresi útját, mely mégis csak az öma- gáé és mégis csak: zsidó.

A Sába királynőjét nagy művészi ambícióval, kedvvel és áldozatkészséggel hozza színre a román opera igazgatósága. Tudjuk, milyen hosszú időnek és mennyi kutató tanulásnak szemet gyönyörköd- tető eredménye a színpad egyre változó, szebbnél szebb színekben tobzódó, biblikus megjelenítésben valóban művészi hűségre törekvő képe.

Tudjuk, milyen kitartó munka csiszolta tel- jessé a kórust, fogta egységbe a zenekart. És most, hogy e hosszú idők munkája főpróba közön- sége és bemutató elé érett: most érezzük igazán meg, hogy teljes az egység, mely zenekart, kórust és magán szereplőket, — a rendezőt, diszletek ter- vezőjét, karvezetőt és karmestert összefog. Meg- érezzük, hogy szinte minden egy kézbe fut össze: a Pavel Constantinében s vele együtt és mellette lehetett csak oly teljes értékű elsősorban Vidmann festőművész pazar szcenáriuma és Klee pompás kó- rusa. A magán szereplők közül egy se emelkedik az átlagon felül: a ragyogó baritonu Apostolescu csak gyengé tenor: Aca de Barbu, Rózsa Ili, Bretán becsülettel állják a helyüket, Studetianu tulhíd és merev, nem így képzeljük Sulamitot, — Marcu bizonytalan, de sokat ígér a hangja, Jarotzky éneke színes és meleg.

A zenekar meggyengült, de csak egekusok- ban, nem pedig fegyelmességben. Az egyetlen hárfás megbetegedett, ez is kellemetlenül hatott. Pótlás nincs. Bobescu temperamentuma szeszélyes és nem tudja alárendelni magát. De így is: erős- kezű és ötletes.

A Román Opera repertoárja a Sába kirá- lyőjével nemcsak súlyos értékekkel gazdagodott, de újabb bizonyítéka művészi teljesítőképességének. Goldmark operája valóban csak a nagy világszín- padok műsorában szerepelhet s a kolozsvári Román Opera nemesen állja a versenyt.

A mai bemutató zenei életünk egyik leg- nagyobb eseménye s ezzel a Román Opera egyik legszebb várva várt ígértét a közönség teljes és osztatlan elismerésével váltotta be.

Székely Béla

Oroszországnak nincsenek háborus szándékai

Bukarest, november 15. Illetékes helyről a „Lupta“ úgy értesült, hogy a kormány megbízható jelentéseket kapott, melyek sze- rint a szovjetkormány lemondott arról a tervről, hogy Lengyelország ellen támadást intézzen és a beszarábiai határon is teljesen normálisak a viszonyok.

Az Uj Kelet napila Felelős szerk. Az Uj Kelet jelölés. Előfizetési ár félévre. Romániában Rador hirdeté

Harc a

(Kolozsától.) Az o egyre széles- vário problémá szennvedélyes mint egyetes nem tekintti gén keresztü portjához se pán arra tör zsidóság egy kadjanak el. celt szolgálta megvilágítsu juk a közf egyetemes é kalmat kivá egyéniségein győződését n kapcsolatban kritikánkat s ségesnek lát kor megnyit elött, amely nem kielégít és ennek a tartjuk lapu amely elfogú és az ortodo problémáját

Mint n vel kapcsolat latkozatot kö ortodox hit sulyos támad és annak reb dással kapose ortodox hitk küldött hozz közlünk:

„A Na indulatu és r löre a köve jegyezni: Hil központi iro miniszternél len, azzal az község alkalm fentartására, nálya van a nek tartom, l lalkozott voln goztatta előtt vannak vallás ben. Teljesen nagyváradi ny átlátszó rágak hogy a kolozs áldozatokat ho ságát a régi is tudja mind délyben, amel sechita-intézme az valóban lemének.

Tudatos is, hogy Glas vouták volna ben ingerenciá ját hitközségén emliti fel a ny tiszteletben á dezze csak me két, aki nagyo indulatu és ho gal. Ha pozit róla, tekintse paragrafusát, ség belső béké község tagjain jogait hajszál A nyilat főrabbi nem ren

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja

Felelős szerkesztő: Dr. Marton Ernő

Az Uj Kelet cikkeinek utánozmását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei felévre 320 lei, egész évre 620 lei.

Érdeklődők és külföldön az „Uj Kelet” részére kizárólag Rador Publicitate (Bucuresti, Str. Gen. Berthelot 1.) hirdetési iroda vesz föl hirdetéseket.

Harc az ortodox kongresszus körül

(Kolozsvár, nov. 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az ortodox kongresszus közeledő terminusa egyre szélesebb mederben veti fel a megoldásra váró problémákat, amelyek számos helyen máris szenvedélyes vitákat provokáltak. Az Uj Kelet, mint egyetemes zsidó népi célokért küzdő organum, nem tekintti ezt a kérdést valamely párt szemüvegén keresztül, nem szegődik a vitatkozók egyik csoportjához sem és a legnagyobb objektivitással csupán arra törekszik, hogy ebben a küzdelemben a zsidóság egyetemes, népi és kulturális céljai ne sikadjanak el. A kongresszusról írott cikkeink azt a célt szolgálták, hogy a problémát minden oldalról megvilágítsuk Erdély zsidósága előtt, hogy felhívjuk a közfigyelmet a kongresszusnak a zsidóság egyetemes érdekeit érintő nagy jelentőségére. Alkalmat kívántunk ezáltal adni az ortodoxia vezető-egyénségeinek, hogy a maguk álláspontját és meggyőződését megismertessék a nyilvánossággal. Ezzel kapcsolatban természetesen nem hallgatjuk el a mi kritikánkat sem, ha azt a zsidóság érdekében szükségesnek látjuk. Ezt a célt szolgáltuk akkor, amikor megnyitottuk lapunk hasábjait ama feltételek előtt, amely a beszercei központi iroda működését nem kielégítőnek, sőt egyenesen károsnak találta és ennek a célnak érdekében továbbra is nyitvatartjuk lapunkat minden olyan hozzászólás számára, amely elfogultságtól mentesen a zsidóság egyetemes és az ortodoxia érdekében kívánja a kongresszus problémáját megvilágítani.

Mint már jelentettük, az Uj Kelet cikkeivel kapcsolatban az egyik nagyváradi napilap nyilatkozatot közöl Ullmann Ábrahámtól, a nagyváradi ortodox hitközség egyik tisztviselőjétől, amely súlyos támadást tartalmaz a kolozsvári hitközség és annak rabbijá, Glasner Akiba ellen. E támadással kapcsolatban Sajovits Náthán, a kolozsvári ortodox hitközség alelnöke levélbéli nyilatkozatot küldött hozzánk, amelyet alábbiakban szösz szerint közlünk:

„A Nagyváradi Napló”-ban megjelent rosszindulatú és méltatlan támadásra vonatkozólag egyelőre a következőket tartom szükségesnek megjegyezni: Hihetetlennek tartom, hogy a beszercei központi iroda beadvánnyal tiltakozott volna a miniszternél a kolozsvári rabbiképző felállítás ellen, azzal az indoklással, hogy a kolozsvári hitközség alkalmatlan egy ilyen vallásos intézmény fenntartására, mert a környezet vallástalan és inklínálva van a neolog felfogástól. Annál hihetlenebbnek tartom, hogy a központi iroda ilyesmire vállalkozott volna, mert az iroda elnöke maga hangoztatta előttem többször, milyen értékes tagok vannak vallási tekintetben a kolozsvári hitközségben. Teljesen felesleges hangsúlyoznom, hogy a nagyváradi nyilatkozat rosszindulatú és nagyonis átlátszó rágalom, mert mindenki tudja Erdélyben, hogy a kolozsvári ortodox hitközség milyen nagy áldozatokat hoz a Talmud Tóra terén, hogy ifjúságát a régi tradíciók szellemében nevelhesse. Azt is tudja mindenki, hogy kevés hitközség van Erdélyben, amely olyan féltő gonddal őrködne a sechita-intézmény felett és annyit áldozna, hogy az valóban megfeleljen a Sulchan Aruch szellemének.

Tudatos ferdtetés és rágalom az a kijelentés is, hogy Glasner Akiba kolozsvári főrabbitól megvonták volna azt a jogot, hogy kaszusz tekintetben ingerenciát gyakoroljon és hogy nem bírja saját hitközségének bizalmát sem. Ugyan miért nem említi fel a nyilatkozó, hogy ki fosztotta meg köztisztviselőként álló főrabbinak ezen jogától? Kérdezze csak meg a bójtyját, az ortodox iroda elnökét, aki nagyon jól tudja, hogy ez az állítás rosszindulatú és homlokegyenest ellenkezik a valósággal. Ha pozitív formában is meg akar győződni róla, tekintse meg annak a megegyezésnek 18 ik paragrafusát, amely létrehozta a kolozsvári hitközség belső békéjét. Glasner főrabbi ur élvezi a hitközség tagjainak legteljesebb bizalmát és rabbijogait hájszányira sem korlátozta senki.

A nyilatkozat ama állítása, hogy Glasner főrabbi nem rendelkezik megfelelő tudományos kép-

Atalakítják az angol kormányt

Decemberben lesznek az új választások. Lloyd George és Asquith nem állítanak jelölteket egymással szemben

(London, november 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az angol kormány, mint ismeretes, beható vita után szavazattöbbséggel felhatalmazta Baldwin miniszterelnököt, tegyen előterjesztést a királynak, hogy a kedden összeült parlamentet még a hét végén oszlassa fel. Az új választások valószínűleg december ötödikén és hatodikán lesznek, de amennyiben a politikai vita az alsóházban néhány nappal hosszabbra nyúlna, az új választásokat december tizenegyedikére fogják kiírni.

A decemberi választásokon

Asquith és Lloyd George pártjai nem állítanak jelölteket egymással szemben.

Az egyezmény szerint a konzervatívoknak négy-

zetséggel egy rabbiképző vezetésére, szintén az irigységtől és gyűlölettel sugalt valótlanság, mert bátran állíthatom, hogy főrabbinok vallási tudás tekintetében felveszi a versenyt az ország egész bármely hozzá hasonló koru rabbijával. Hiszen képesítést Európa legnagyobb talmudkapacitásától nyerte, elsősorban a berzsáni, radomisi, mádi és a korábbi szatmári gáonoktól. Ezt a nemtelen és zsidóhoz egyáltalában nem méltó támadást csak úgy érthetem meg, hogy egy bizonyos klikk a központi irodát és elnökét a saját és családja önző céljaira akarja felhasználni, és nem tekintve az ortodoxia igazi érdekeit, a háttérben a maga jó üzleteit akarják megcsinálni. Nagyon fontos, hogy ilyen körülmények között a hitközségek részen legyenek és a kongresszusra csak olyan delegátusokat küldjenek, akik teljes komolysággal szívükön viselik az ortodoxia ügyét.”

— **Lepadatu miniszter kedden érkezik Kolozsvárra.** Lepadatu kultuszminiszter Kolozsvárra érkezését mult keddre, majd e hét szombatjára várták. Ma távirat érkezett Bukarestből a vármegye házára, amely szerint a miniszter kedden fog Kolozsvárra érkezni.

— **A gazdasági tanács erdélyi tagjai.** Bukarestből jelentik: A kereskedelmi és iparkamara helyiségében megtartották dr. St. Cereches elnökelete alatt azt az értekezletet, amelyen kijelölték azokat, akik a kereskedelemügyi minisztérium mellett működő gazdasági tanács tagjai lehetnek. Az erdélyiek közül a jelölés Hans Schiel brassói fémiparosra és dr. Farkas Mózes kolozsvári vezérigazgatóra esett.

— **Apponyi meg van elégedve amerikai utjának eredményével.** Budapestről jelentik: Apponyi Albert gróf, aki a napokban tért vissza Amerikából, nyilatkozott tengerentúli utjáról. Kijelentette, hogy amerikai utazása hosszú politikai pályájának egyik legérdekesebb experimntuma. Ma már teljesen megvan győződve arról, hogy a magyar-ügy szempontjából az amerikai út nem vezetett kárba.

— **Polonyi Dezsőt elítélték.** Budapestről jelentik: Polonyi Dezsőt a Jeszenszky-féle rágalom perben négyháromezer korona pénzbüntetésre ítélték.

— **Ői az alkohol.** A kolozsvári állomás közelében ma reggel egy 40—50 év körüli férfi holtteste feküdt. Értesítették a rendőrséget, ahonnan bizottság szállott ki. A rendőrorvos megállapította, hogy a halált alkoholmérgezés okozta. A halott személyazonosságát nem sikerült megállapítani. A bonctani intézetbe szállították.

— **Elmozdították a kortez elnökeit.** Madridból jelentik: A király tegnap rendelettel elmozdította állásából Romanonez grófot, a szenátus elnökét és De Alvarezt, a képviselőház elnökét. Az új parlament összehívását elhalasztják, amíg a hatóságok nem igazolják a szavazatokat.

Heti naptár

5684. Kiszlev 9. Szombat.

Szombat beköszöntése: Temesváron 5 óra, Kolozsváron 4 óra 50 perc, Brassóban 4 óra 40 perc.

Szombat vége: Temesváron 6 óra, Kolozsváron 5 óra 50 perc, Brassóban 5 óra 40 perc.

Szidra: Vájécé. Jákob kiment az ígért földjéről Lábánhoz, hogy családot alapítson. Később felszólította Isten, hogy térjen vissza ősei földjére.

Háftára: Vájivrách Jákob. (Hosá 12—14.) Erre a történetre hivatkozik a próféta, midőn előre hirdeti Somron bukását. Jákob utódai is idegen földre fognak kerülni, de később vissza kerülnek őseik földjére.

százötvenkét jelöltjük, a liberális pártnak négyszázötven, a munkapártnak pedig négyszáz jelöltje lesz.

A miniszterelnök tegnap este felhatalmazást kapott arra, hogy Birkenhead és Chamberlain lordot felvegye a kabinetbe. Valószínű, hogy a választás után Birkenhead lord ismét elfoglalja a lordkancellári tisztséget, melyet már Lloyd George koalíciós kormányában is viselt. Chamberlain vagy a gyarmatügyi minisztériumot fogja megkapni, vagy pedig valamelyik Cheffield-testvér tárcáját. Később lord Salisbury és lord Robert Cecil fogják hasonlóképpen rendelkezésre bocsítani állásukat a kormány átalakítása érdekében.

— **Emelik a tisztek fizetését.** Bukarestből jelentik: A „Lufta” értesítése szerint Bratianu Vintila pénzügyminiszter az új költségvetésben majdnem kétszeresére akarja felemelni a tisztek fizetését, miáltal a költségvetés összege több mint egymillióval fog emelkedni.

— **A beszarabiai katonai élelmiszer-csalás.** A mult évben egy beszarabiai főhadnagy, akinek a kolozsvári VI. hadtest részére Kisenevből nagymennyiségű lisztet kellett volna szállítania, hiányosan számolt el a rábizott milliókkal s ezért a katonai intendatura feljelentésére megindították ellene a hadbírósi eljárást. Fedorovics beszarabiai főhadnagy a rábizott ötmillió liszt szállítás eredményeképp harminc vagon lisztet el is szállított Kisenevből a kolozsvári VI. hadtest élelmiszeri céljaira, de az ötmillió vételárból néhány százezer lejjel nem tudott elszámolni és ezért sikasztás vádjá miatt megindították ellene az eljárást. A hadbírósi ügyben csütörtökön délelőtt tartotta meg a hatodik tárgyalást, amelyen Fedorovics főhadnagyot Oprea István ügyvéd védi. A beidézett negyven tanu kihallgatása miatt a tárgyalás egész nap tartott.

— **Ujratárgyalják az orgoványi gyilkosságot.** Budapestről jelentik: Ma kezdte meg a budapesti legfelsőbb katonai törvényszék az orgoványi gyilkosság felelősségi tárgyalását. Mint ismeretes, a fehér terror első napjaiban Zbona János csendőrmester, Danos Mihály, Julász István és három társuk éjszakánként idején kifosztották Páncél Zoltán, Beck Sándor és Schmidt Árpád izsáki lakosokat, akiket aztán az orgoványi erdőben felakasztottak. Emiatt a honvédtörvényszék Zbonát hét évi, társait pedig háromtól hat évi börtönrre ítélte. Ez az ítélet került felelősségi tárgyalás legfelsőbb katonai törvényszék elé. A mai tárgyaláson csak a vádbeszédre és a védők felszólalására került sor.

— **A németországi billiósi bankók.** Berlinből jelentik: Most kerültek forgalomba az 1, 5 és 10 billiósi bankjegyek. Ezek a jegyek aranyértékben nagyon szerény összegekkel fejezhetőek ki, mert a 10 billiósi sem felel meg egy békebeli 1000 márkás értékének, sőt annyira kevesebb annál, hogy alig 70 cseh korona az egész értéke, az az csak a legjobb esetben éri az el a békebeli tízmárkásnak a belső értékét.

— **Elfogott dollárhamisító.** Bukarestből jelentik: A fővárosi sziguranca letartóztatott egy Kantusinszky József nevű lengyelországi származásu embert, aki hamis dollárokat hozott forgalomba.

— **Amerikában megdézsmálják a Romániába címzett pénzesleveleket.** Bukaresti tudósítónk jelenti: A „Viitorul” írja: A központi postán konstataáltak, hogy a Newyorkból és Montrealból érkezett ajánlott levelek felbontás jeleit viselik magukon. Ezért a leveleket a bukaresti amerikai követség megbízottainak jelenlétében felnyitották és jegyzőkönyvileg konstataáltak, hogy az amerikai postai hatóságoknál történt a visszaélés. A bukaresti amerikai követség ennek alapján átírt az amerikai kereskedelmi miniszterhez a vizsgálat megejtése és a bűnös tisztviselők megbüntetése végett.

— **Véres zavargások Krakkóban.** Lembergől jelentik: Tegnap újabb véres zavargások voltak Krakkóban. A szocialista párt ismét proklamálta a sztrájkot, tiltakozásul a kormányának a vasuti sztrájkolókkal szemben kiadott szigorú rendszabályai ellen.

* **Elsőrendű búkk, tölgy és hántott tűzifapritott és vágott a legolcsóbban Janovitz Vilmos tűzifaraktárban kapható.** Cluj, Str. Enescu. (Gyufagyár-u.) Telefon 127 és 918.

rállynője

perája. Szövegét írta Mo-

vári román nemzeti opera 16-án — „nemzeties irányok” kö-

Károlyt, kinek nagy öjé-t ma, péntek este román nemzeti opera. az olasz játékosok és reszi utját, melyet operái zenekari művei közül levegőji Sakuntala nyi-

dó opera. Nemcsak mert fogva, de mert való- ének azt a „nemzeties” sika sajátja. És mégis: a zsidó zene, nemzeties an az értelemben, hogy sőt még összefogást sem melyet modern zsidó ból merítenek: a szigo- a jiddis vagy a héber se nem gbból a két bő zonyos az, hogy ugy a Sakuntala-nyitánynak a be már a keszthelyi, ba belopóztak, hiszen ég saktere is, samesze a fiát, zsidó dalra: a tentisztetélek ősi melo- „zmiresz” végigkíséri a s életén s nem tudja győz muzsikája, sem a csapó hangtobzódása.

nak, ábrándozásnak, é, kifejlészené. Nem gevezésü ere nő hatal- bőséggel és parttalan gy a Sakuntala-nyitány hatalmasabb, mohóbb z szívós akarataival z urrá zenei irányok mégis csak az önma-

y művészi ambícióval, hozza színre a román nyílen hosszú időnek szemet gyönyörköd- re változó, szebbnél kus megjelenítésben kvó képe. munka csiszolta tel- zbe a zenekart. És nkája főpróba közön- most érezzük igazán mely zenekart, kórust ndezőt, díszletek ter- tert összefog. Meg- egy kézbe fut össze: e együtt és mellette elsősorban Vidmann és Klee pompás kö- egy se emelkedik az onu Apostolescu csak Rózsa Ili, Bretán Studetianu tulhídeg Sulamitot, — Marcu ngia, Jarotzky éneke

de csak egéktusok- gben. Az egyetlen ellemetlenül hatott. mentuma szeszélyes t. De így is: erős- árja a Sába király- kel gazdagodott, de eljesítőképességének. a nagy világszin- a kolozsvári Román t. életünk egyik leg- román Opera egyik közönség teljes és be.

Székely Béla

aborus szándékai Illetékes helyről gy a kormány ott, melyek sze- mondott arról a elien támadást táron is teljesen

KÖZGAZDASÁG

Constantinescu miniszter az idegen tőke ellen

A miniszter a szabadkereskedelem híve

(Bukarest, november 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kereskedelmi és ipari miniszter tegnap fogadta a sajtó képviselőit, akiket tájékoztatott gazdasági politikájáról.

A miniszter kijelentette, első gondja a bányatörvény megalkotása lesz. Egyelőre az ügy a tanulmány stádiumában van, azok a hírek tehát, amelyeket különösen a külföldön kolportálnak a törvényjavaslat részleteiről, nem fedik a valóságot. A kormány respektálni kívánja a régi petróleumvállalatok szerzett jogait, tekintet nélkül arra, hogy kinek a birtokában vannak a vállalatok. Akár román, akár idegen tőke kezében van, a miniszter a kormányval egyetértően tiszteletben tartja a magánvagyon jogait.

A miniszter az adminisztrációs rendszer szempontjából, különösen pedig az állami vállalatok hasznosítása miatt, foglalkozik az állami vállalatok kereskedelmi alapokra való fektetésével. Ennek keresztülviteléhez segítségül kívánja venni a csehszlovák törvényt. Ez azonban nem jelenti, hogy az állami üzemekben bevonulna a magántőke. Csakis a kezelés és az üzemi kibaszálhatóság miatt fogják rendszeresíteni a kereskedelmi élet gyors és megbízható üzleti eljárásait a kinstári vállalkozásoknál.

A miniszter az újságíróknak a szabadkereskedelemre vonatkozó kérdéseire kijelentette, hogy híve a szabadkereskedelemnek és a kiviteli akadályokat és a megszorító rendelkezéseket, ugyszintén a bevitt akadályozó megszorításokat is el akarja tüntetni. Kijelentette, hogy csak ilyen módon találja meg a konszolidáció útját.

A miniszter végül hangsúlyozta, a jelenlegi kölcsöntárgyalásokkal kapcsolatban a kormány elkötelezett szándéka, hogy nem fogja idegen tőke kezére juttatni az ország kincseit, mert csak petróleumtermékeket adja el, azokat is világparitásos áron. A kormány politikájának arkalatos pontja, — hangsúlyozta a miniszter — hogy az idegen tőkének nem adják át az ország javát.

A vámjövendelmek statisztikája. Bukarestből jelentik: A hivatalos kimutatások szerint az év második és harmadik negyedéve alatt behozott áruk után 748.5 millió lej, kivitt áruk után

2.027.7 millió lej, különböző más bevételekből 236.0 millió, összesen 3.012.3 millió lej folyt be. A múlt év hasonló időszakában behozott áruk után 599.3, kivitt áruk után 383.7, más forrásokból 141.9, összesen 1.125.1 millió lej folyt be.

Megszűnik Bukarestben a tőzsdei magánforgalom. Bukarestből jelentik: A bukaresti tőzsde tanács elhatározta, hogy november 20-tól fogva megszünteti a tőzsdei magánforgalmat és e nap-tól kezdve csakis a hivatalos forgalom nyerhet lebonyolítást.

A mai valutapiac

A párisi utóüzésdén a lej 9:50-es jegyzéssel zárult, ami nagy áreséseket okozott a zürichi nyitáshoz. Az irányzat tartózkodó volt. A lejkereslet még mindig tartott és ennek megfelelően a nyugati valuták áresése is. A forgalomban a jegyzések a következőképpen alakultak: osztrák korona 370—374, cseh korona 530—538, magyar korona 137—142, francia frank 10:25—10:40, svájci frank 32:70—32:90, olasz lira 8:15—8:20, dollár 189—191, font sterling 815—825, dinár 230—235.

November 15-én 100 lejért fizettek Kolozsvárt:

8800—9000 külf. magyar koronát,
13700—14200 belf. magyar koronát,
0:110:7—0:111:8 font sterlinget,
10:50—10:75 francia frankot,
2:66—2:88 svájci frankot,
0:50:60—0:52:40 dollárt,
8:15—8:20 olasz lírát,
37000—37400 osztrák koronát,
17:00—17:40 cseh koronát.

Valutapiac november 15-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1020, London 820, Newyork 188, Róma 821, Zürich 33:00, Prága 543, Bécs 28, Budapest 100, Varsó 150.

Bukarest. Valuták: Napoleon 720, márka —, leva 130, török lira 110, font sterling 800, francia frank 1080, svájci frank 33:75, olasz lira 810, drachma 300, dinár 220, dollár 190, lengyel márka 130, osztr. korona 27, magyar korona 80, cseh korona 500.

Zürich. Nyitás—Zárás: Newyork 573—573, London 2483:5—2483, Páris 31:10—30:90, Milano 2452:5—2474:5, Prága 1647:5—1650, Budapest 305—305, Belgrád 665—665, Bukarest 292:5—300, Varsó 3—3, Bécs 80:25—80:25, Berlin 150.

A Vaskapu új szabályozása. Bukarestből jelentik: A hónap második felére a Nemzetközi Dunabizottság Belgrádba konferenciát hívott egybe,

amelyen részt vesznek az összes dunai államok és a dunai forgalomra vonatkozó aktuális kérdéseket tárgyalják. Elsősorban az Alduna szabályozásáról és a Vaskapu hajózásiának kérdéséről lesz szó. A belgrádi kormány reméli, hogy a nemzetközi dunai forgalmat ki lehet majd terjeszteni a Vaskapun túlra, a román és bolgár Dunára is. A konferencia anyagát fontos gazdasági politikai és forgalmi kérdések fogják kiegészíteni.

Ausztriában nem szabad több bankot alapítani. Bécsből jelentik: Kienböck osztrák pénzügyminiszter elutasított egy bankalapítási kérelmet azzal az indoklással, hogy Ausztriában elég pénzintézet van bármilyen bankügylet lebonyolítására s az új bankok csak a közérdekeket veszélyeztetnék. Általában Ausztriában és Németországban azt kívánják a szakértők, hogy a pénzügyi kormányok nehezteljenek meg a részvénytársaságok alapítását és a tőkeemeléseket, mert a pénzpiac megszűlésének egyik legfőbb akadályja a hihetetlen arányokban növekvő részvénytömeg, amelynek elhelyezése kedvéért a hiszékeny emberek labilis természetű részvényvásárlásokba rántják be.

SPORT

Kolozsvár—Csernovitz válogatott. Kolozsvár sportszövetsége mindent megtett a csernovitzi válogatott vasárnapi fogadására, amikor a Károly-kupaért tagnak küzdeni a két város csapatát. Kolozsvár színeit a következő összeállítású csapat képviseli: Szatmári, Krieschoffer, dr. Hirsch, Fazekas, Leitner, Jakobi, Barabás, Bornstein, Guga, Bonciocat, Cipigan. A mérkőzés külön érdekessége lesz a féllómetes hírv Gansl bemutatkozása a csernovitzi csapatban. Amennyiben a mérkőzés elmaradna, úgy a Victoria—Universitatea vasárnapra kiorsólt bajnoki mérkőzés kerül eldöntésre.

Jeszmás a legjobb magyar góllövő. Budapestről jelentik: Jeszmás, az UTE kiváló csatára, 12 góllal vezet a góllövők listáján. Utána következnek Csontos UTE 10, Horváth II. BTC 8, Takács (Vasas) 8, Molnár MTK 7, Pataky FTC 7 góllal.

Bírósági büntetés egy fault miatt. Budapestről jelentik: Az UTE—MAC bajnoki mérkőzésen Bodnár, a MAC híres játékos, oly szerencsétlenül csapott össze Fogl II-vel, hogy Bodnár lába eltört. Bodnár a bíróságnál jelentette fel Foglót, akit a bíróság gondatlanságból okozott súlyos testi sértés miatt 120.000 korona fő- és 80.000 korona mellékbüntetésre ítelt.

Deutsch & Braun

textiláru
nagykereskedés

Tg.-Mureş, Plaşa R. Ferdinand 52
Telefon 273

Megkezdődött

a nagy
karácsonyi és ujévi
vásár!

Az összes női kötött kabátok, női ruhák, gyermekruhák, sálak, sapkák és szvetterek stb. stb.

5%, 10% és 15%-kal

olcsóbban árusítatnak szabott gyári árak mellett.

"SPORT"

Calea Regele Ferdinand 16.

Ha művész kivittell

Butort, zongorát

akar venni, ne sejtálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg a

SZÉKELY ÉS RÉTI

ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermelt
Asztalosok furnírozásukat legolcsóbban itt szerezhetik be

ארטה כשר ארטה כשר

Szalámi

és mindennemű felvágottak a legolcsóbb napi árban és naponta frissen vágott liba és frissen szűrt libaszir kapható:

Lebovies szalámigyár

Cluj, Str. G. Baritiu (Malom-u.) 8. sz.
Árjegyzék és קנישר kívánatra ingyen

LANG & COMP.

termény, liszt, gabona, új és használt zsákok vétele és eladása. Zsákkölcsönzés.

Tg.-Mureş-Marosvásárhely. Telefon 289.

Vajpergament, zsirpapir

Lepagenál Cluj Kérjen mintás ajánlatot

KÖTÖTT ÁRUK
LEGOLCSÓBB
BEVÁSÁRLÁSI FORRÁSA

HELIOS

Főter 7.

Szvetterek, kötött ruhák, jumperek, sálak, harisnyák és keztyűk. Jumpergyapjuk minden színben

Eredeti gyári árak!

RÓTH cipész

CLUJ,
Str. St. O. Iosin

volt
Szép-
utca

TUNGSRAM

A legjobb villanykörté!
Mindenütt kapható!

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A ROMÁN OPERA HETI MŰSORA
Péntek: Sába királynője. (Előszőr.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Péntek: Tangókirálynő.
Szombat délután 3 óra: Gál baba.
Este 8 óra: A trónörökös.
Vasárnap d. e. fél 11-kor: Az erdélyi írók olimpiásának második napja. Marosvásárhelyi írói.
Délután 3 óra: A makrancos hölgy.
Este 8 óra: Mágna Miska.
Hét: A trónörökös.

MOZGÓK MŰSORA

Select-mozgó (v. Egyetem-mozgó): Pénteken, november 16-án *Ilona*. Magyar tárgyú film. Nagyszabású dráma 5 felvonásban. Főszerepben Arnold Körösi és Lya Putti. A szerepeket magyar képviselőket játszó. A gróf szerelmi kudarca a polgárlényekkel szemben. A magyar mágnaok jellegzetes gondolkodása és életmódja.

Uránia-mozgó: Pénteken, november 16-án, *Sámson gyermekei*. Szenzációs akrobatadráma hat felvonásban. Főszerepben Luciano Albertini, Linda Arnold és Patata Albertini. A legszenzációsabb Sámson-film! Amit Sámson s két gyermeke ezen a filmen végez, az páratlanul áll az atlétika terén.

Apollo-mozgó: Pénteken, november 16-án: *George Bully*. Óriási detektívdráma 5 felvonásban. Főszerepben a páratlan Stuart Webbs. A világhírű amerikai detektív legbravurosbab kalánijában. A bűnök királya.

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. szám
Telefon Interurban 2-13 * Sürgöncy: Juvaere, Cluj
Ékszerárugyártás, nagykereskedés
Fogászat arany és forrasztó * Arany, ezüst és platina-bevéltés!
Kienle és Schwarzwaldi órákban, valamint kinaezüst tárgyakban nagy terakát.
Csak vizsontelárusítóknak!

KARÁCSONYI
GYERMEKJÁTÉK KIÁLLÍTÁS NOV.
20-ÁN NYILÍK MEG

INGYEN

sehol sem kaphat

kötött kabátot,
harisnyát,
férfiinget,
férfi divatárut,
porcellánárut,
üvegárut,
játékárut,
bőröndárut

azonban majdnem

INGYEN

ezen cikkeket beszerezheti a

PÁRIZSI
ÁRUHÁZBAN

Cluj, Wesselényi-utca 12.

MINDEN
CIKKBEN ÁLLANDÓ SZABAD
KIÁLLÍTÁS

Valutát Devizát

a legolcsóbban ad,
a legmagosabb áron vesz a

Kereskedelmi Hitelintézet

Cluj, Piata Unirei 20.
Telefonisz. 40 és 229

Erdélyi pénzpiac 15-én

A kolozsvári clearing-iroda jelentése

Devizák	Temesvár					
	Brassó	Arad	Nagyvárad	M.-Vshely	N.-Szben	
Zürich	—	3320—33	—	3320—33	3320—33	3325—33
Newyork	—	191—89	—	191—89	191—89	—
London	—	825—20	—	830—25	830—24	832—25
Páris	—	1030—20	—	1040—30	—	1040—30
Milano	—	—	—	—	—	—
Prága	—	550—45	—	544—40	545—42	—
Belföldi magyar korona	—	—	—	155	—	—
Külföldi magyar korona	—	—	—	—	—	—
Belgrád	—	—	—	—	—	—
Varsó	—	—	—	—	—	—
Bécs	—	372—77	—	375—80	—	—

Hotel "Splendid" Szálloda

megnyit
folyó évi nov. hó 15-én, Temesváron,
Józsefváros

Bégajobbtor 17/b, a főpályaudvar közvetlen közelében. Ujjonnan épült, modern elsőrendű szálloda.

TULAJDONOS: GEMEINHARDT MÁRTON

Mégis csak legjobb a késnélküli borotváló por, amely az ország legrégebb gyártmánya mely most ujonnan átpreparálva,

az arcot nem marja és kellemes hatást hagy utána

"RASOL IDEAL"

Kapható 1/4, 1/2 kg. szép kivitelű csomagolásban. 5 kg. vétel franco-franco lei 130—, kisebb mennyiségben lei 30— lkgint. Óvakodjunk az ártalmas utánzatoktól. Csak az „Ideal” felírású valódi

Reszling József fodrász

Cluj, Calea Regele Ferdinand 30.

"Barzel" Cluj-Kolozsvár, Piata M. Vit. 13

Fierarie 1480 Vasúzet Telefon 10-49.

Fűrésztelepek figyelmébe!

Gyorsjáratu keretfűrészeket (Gatter) 14-36"-ig
Hasító keretfűrészeket (Spaltgatter) és
Hasító szallagfűrészeket (Trenbandsägen)

és minden néven nevezendő famegmunkáló gépek a világhírű :-:

"Framag Frankfurter Maschinenfabrik G. m. b. H. Gaggenau"

gyárból azonnal szállít a romániai vezérképviselőt

Technica R.-T., Tárgul-Murás

Sürgöncy: Technica
Telefonszám: 336

IZRAEL & Co

szőrmeáruházában
Cluj, Calea Victoriei (volt Kossuth L.-u.)
2. szám

Nagy választék szőrmeárunkban!

Fénymásolópapír a pozitív, negatív Tegyen próbarendelést !!

LEPAGENÁL

Cluj

Benzinmotor 6-14 HP Preciziós esztergapad

és az aradi „ASTRA” motorgyár bármily gyártmánya állandóan raktáron gyári áron

EMIL BLAGA, CLUJ

Krébsz J.

bőrönd és sportcikk árúgyára

CLUJ

Strada Regele Ferdinand 77.
Gyár: Str. Bucovina 4.

G Y Á R T

Utazóbőröndöt
Férfi nyári divatövet
Football-labdát
Lábszárvédőt
stb.

Legolcsóbb beszerzési forrás!

ROSENZWEIG ANTAL

héber könyvkereskedése
CLUJ-KOLOZSVÁR, P. MIHAI VITEAZUL 38

ספרים, מפות, מוזות, תפילין, ציורים
קאפלעך אונד פיר ישיבות אונד תלמוד
תורה אין סארטירטען לאנגער פאן אללער
אינשיכטיגע גמרות צום ביליגסטען פרייען
דעטייל * אונד

Bundák 16000

Športkabátok. 3000

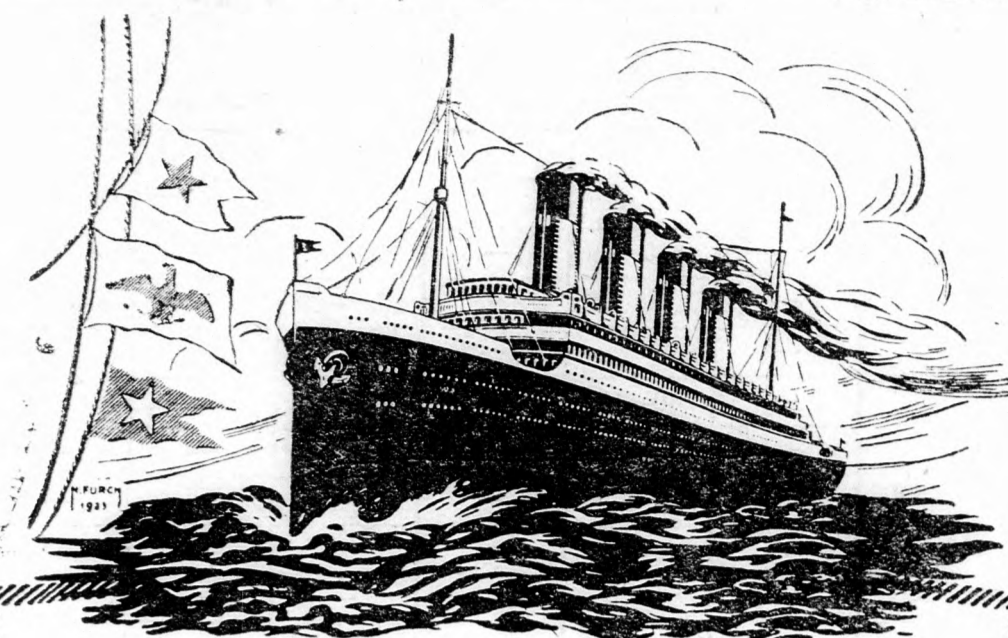
Boák 475

Gyermekkabátok 800

leitől feljebb kaphatók

villanykörté
kapható!

Manometert, mindenféle mérőműszereket készit és javításokat vállal: **Gáspár műszerész Arad, Strada Horia 1.** Javítás végett beküldött műszereket rövid idő alatt visszaküldöm. Telefon 315

KÖZVETLEN ÚTVONALAK

BUKAREST - TEMEVAR - NAGYVARAD ÉS HALMITOL.

Hamburg - Amerika -
Bréma - Kanada -
Antwerpen - Argentina -
Cherbourg - Braziliába

KERESZTUL

A VILAG LEHIRESEBB GOZHAIJAIN

HETENKINT 3-SZORI HAJÓINDULÁSSAL
AMERIKA-ÉS KANADÁBA

GYORS, KÉNYELMES ÉS BIZTOS. A 2 ÉS 3 OSZTÁLY BERENDEZÉSE
2-4 VAGY 6 SZEMÉLYES, KÜLÖN KABINJAIVAL FELÜLMULHATATLAN.
ELSŐRENDŰ NEMET KONYHA ÉS KISZOLGÁLÁS.

PROSPECTUST ÉS HAJÓMENETRENDÉT INGYEN ÉS BERMENTVE KÜLD

N. BRÜCK & CO.

BUKAREST /STRADA /ARINDAR NR 12
TIMIŞOARA - JOZE/TAOT
TR. I. C. BRATIANU (HERRENGAZ/ENEG)

ROMANIA LEGNAGYOBB HAJÓUGYVÉRSÉGE
DIJTALAN FELVILÁGOSÍTÁS ÚTLEVÉL-ÉS VIZUMÜGYEKBE.
LEVELEZÉS MINDEN NYELVEN - ÍRJATOK AZONNAL!

APRÓHIRDETÉSEK

Belvárosban eladó ház,
több lakás átvehető. Cím
a kiadóban. 1581

Keresek különbejáratú
butorozott szobát lehető-
leg fürdősznával. Cí-
met a kiadóba kérek „Jól
fizetek” jelige alatt. 6511

Azonnal beköltözhető
adómentes modern új két
utcarára nyíló kertes családi
ház sürgösen eladó ked-
vező fizetési feltételek
mellett. Rákóczi-ut 19.

Receszövnő kereste-
tik. Cím a kiadóban. 6510

Crème D'argent

kipróbált ártalmatlan szer szeplő, májfolt,
mindennemű bőrkiütés ellen. Néhány
napi használat után teljes
eredményt ér el.

1 nagy tégely ára 20 lei

Kapható kizárólag a

Fekete droguerában

Tg.-Mureş-M.-vásárhely

Telefon 81.

Ládagyár

Fióküzlet
Egeres

Mindennemű ládákat és fadóbozókat összeszegezett
és szétcsomagolt részeken megrendelésre azonnal
készit és szállit a legolcsóbb nappi áron. 1361

Sajovics és Lebovits faterkedés
és ládagyár
Cluj, Strada Cernaui (volt Kajántól-ut) 1 szám

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!

EREDETI GYÁRI ÁRAK!

GYAPJUIPAR R.-T.

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK.

CLUJ, CALEA VICTORIEI 24.

BYRON LINE LONDON

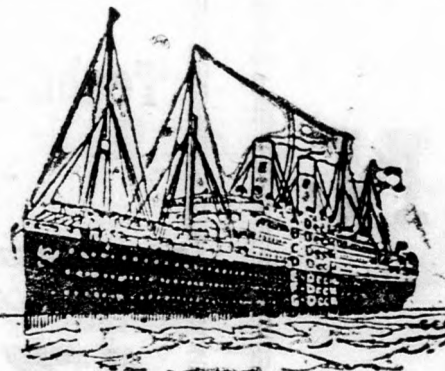

M. Embiricos & Co.

BUCUREŞTI, STRADA PARIS No. 1.

Constanța direct New-York

A legnagyobb tengerentuli
luxusgőzösökkel, amelyek
Constanța kikötőből indul-
nak Konstantinápoly, Pireu
és Palermo érintésével direct
New-Yorkba.

Átszállás, vesztegzár nélkül.
Az utazás tartama 16 nap
tengerentuli luxusgőzőssel.

Constantinople 25.000 tonnás
Byron 22.000 tonnás
Themistocles . 18.000 tonnás

Az utazás vonalainkon a legelőnyösebb, 50 százalékkal olcsóbb és lebben fizetendő. Összes előirt okmá-
nyokat az utlevéllel és négy aláirt fényképpel beküldve, a regisztrálást és az amerikai vizum megszer-
zését még most elvállaljuk. Minden érdeklődő saját jól felfogott érdekében cselekszik tehát, ha bizalom-
mal fordul központi irodánkhoz, ahol bármely információt szívesen megadunk

M. EMBIRICOS & CO., Bucureşti, Strada Paris No. 1.

Kadima Nyomda- és Kiadóvállalat R.-T. nyomása Cluj, str. Baron L. Pop (volt Brassay-utca) 11 szám.

Angol szövetek

ugy a legfinomabb minőségben, mint olcsóbb minőségekben, rendkívül
leszállított áron

érkeztek Londonból

nagy mennyiségben az őszi és téli időnyre.

Covercoat, dublé, felöltő

és más különböző ruhaszövetek: fekete, kék és színes kivitelben,
a legfinomabb minőségben, új és a legmodernebb mintázással.

Különösen felhívjuk a figyelmet szöveiteink szélébe varrott

"FINTEX"

védjegyre, mely garantálja a legfinomabb, legtartósabb és legelegánsabb
minőséget, melynek ezideig cégünk az egyedüli készítője.

Pendle & Rivett

Ltd. London

Fiókok: Páris, Milánó, Madrid, Kairó, Marokkó, Capetown,
Melburne, Peking, Rio de Janeiro.

Kizárólagos képviselőlet Románia részére:

HENRY ROBERT KENT

nagy angliai lerakata

Központ: Bucuresti, Strada Academiei 45.

Fiók: Galați, Strada Domneasca 13.

SZERKESZTŐSÉG
HIVATAL ÉS N

Cluj-Kolozsvác,
L. Pop, (Brassay

Telefon: Szerk
és kiadóhivatal
Zs. N. Sz.

A kéziratok kiz
szerkesztőségbe
zendők. Kézirat
adunk vis

Cluj-Kolozsv

Védővám

Több mi
ban a küzdele
dasági élet s
célul. Még ce
nak, hogy H
ményeket tett
alig hetven
Corn-Law-Led
vezetése alatt
szeret és ezel
kényszerítette
tizedeken, sőt
probléma az
faktora és cs
mányai után
tások napire
nak már vére
momentumait
és a business
szakadva néz
kereskedelem,
kérdés ismét
krízist hozta
legutóbbi bes
lehetett állap
elérkezettnek
választópolgá
a perben. A
kért közlik,
közelebbi na
sokat decemb

Az egyi
konzervatív l
örökösöként a
most, hogy a
vagy elbukjok
tal szöveteke
nagy Smith
harban való
Georgenak a
tekinti ugyan
kereskedelme
olyan védőv
az amerikai
lek és trösztö
ban. Az ang
évtizedes pe
szabadkereske
bőrén tapas
mellett is éh
nyolják a m
Amerikában,
vállalkozók,
nyszerelnök,
hogy véget
kanékkülségn
kat erős hat
a munkásság
dolgozó ipar
köszöböljék
lyekkel a m
nyos, hogy
a konzervatív
nem doktrin
bizonyos gaz
ért, hanem
követelések
kat megtart
politikuskok
máris hangs
egyidejűleg
lami ellenör
rokat az áll
kezelésébe
AZ AN
ellenére nem
vok érvelés
demokrácia
krízis legfö
ben keresen